

Извештај о приспелим предлозима за ћирилички домен највишег нивоа који треба да представља Републику Србију на интернету

Радна група за увођење ћириличног домена највишег нивоа (ccTLD) који треба да представља Србију на интернету, прегледала је све пристигле предлоге за назив новог ћириличног домена.

Предлози су прикупљени током марта и априла 2010. путем анкете и форума на интернет локацији РНИДС-а, анкетама спроведеним на информатичким скуповима и преко форума које су организовали информатички часописи и новине.

Укупно су прикупљена 92 предлога међу којима је било 78 јединствених. Четрнаест дупликата су последица чињенице да се међу предлозима и поред изричито истакнутог захтева да, између осталог, буду исписани ћирилицом, ипак појавило и 25 који нису испуњавали тај основни критеријум.

Радна група је одлучила да размотри чак и такве предлоге уместо да их аутоматски одбаци, али тек пошто их претходно „пречисти“.

Предлози који су у целости и неспорно били написани латиницом (њих 19), а у три случаја и коришћењем великих слова (bagrenje, Bananica, BG, bgd, bre, ić, jbt, ker, ljn, MRŠ, pljeskavica, rs, sb, sr, srb, srba, srbija, vuk, zs), размотрени су тек пошто су претходно транслитерацијом пребачени у мала слова ћирилице. Ово је као резултат дало девет дупликата идентичних предлозима написаним ћирилицом (бг, бре, ић, рс, сб, ср, срб, србија, вук) и додатних 10 предлога подложних разматрању.

Преосталих шест предлога захтевало је нешто суптилније пречишћавање, јер су били написани комбиновањем великих и малих слова латинице и ћирилице и/или коришћењем латиничких слова која изгледају као ћириличка (сг, срб, SPБ) па чак и броја 6 који подсећа на ћирилично б (срб, CPБ). Четири предлога (сг, срб, SPБ, CPБ) су оваквим пречишћавањем такође резултовала дупликатима (ср, срб, срб, срб) од којих је само један нов у односу на претходне (срб), а остали су прошли у фазу додатног разматрања.

Што се ћириличких предлога тиче, регистована су само четири случаја у којима су коришћена велика слова од којих је један (CPБ) пречишћавањем постао дупликат постојећег предлога (срб), а преостала три (BC, ЋЦ, CC) су разматрана као да су била написана малим словима (bc, ћц, cc).

Ваља још напоменути да су поједини предлагачи у поље с предлогом понекад уписивали и објашњења и коментаре својих предлога (Држава Србија .дс; срб (latinica - C,P, broj sest)); цш (zadnja slova azbuke), ић (vecina prezimena se završavaju na .ић)) а било је и случајева да су у предложено име стављали и тачку (срб.com, срб.ин).

Предлози су анализирани на основу критеријума садржаних у документу „[Konačni plan uvođenja ubrzanog postupka za IDN ccTLD](#)“ ([Final Implementation Plan for IDN ccTLD Fast Track Process](#)) од којих су основни били наведени и у самој анкети:

Предложена ознака треба да буде смислена, релевантна, практична, цивилизацијски прихватљива и да испуњава следећа правила:

- препознатљиво указује на државу Србију
- садржи најмање два различита мала ћириличка слова
- садржи бар једно мало слово јединствено за ћирилично писмо: б, г, д, ђ, ж, з, и, л, љ, њ, п, ћ, ф, ц, ч, џ, ш

- бројеви и други знаци нису дозвољени
- суседна слова не смеју бити иста

Резултати анализе приказани у приложеној табели разврстани су у седам категорија.

У категорији „Прихватљив предлог“ налазе се предлози који су задовољили све постављене критеријуме. После пречишћавања и издвајања сувишних дупликата испоставило се да их има свега четири: срб, сб, србија и рсб.

У другој категорији, која је била и најбројнија, нашли су се предлози који „не указују једнозначно и препознатљиво на државу Србију“. Уз сваки предлог је дато и по једно кратко додатно образложење, мада се за многе могу навести и други разлози неиспуњености постављених критеријума. Предлози у овој категорији најчешће су били ирелевантни или нису имали смисла, неки су асоцирали на постојеће скраћенице, а поједини нису били ни цивилизацијски прихватљиви.

Предлози из треће категорије нису прихваћени јер су резервисани за друге земље, без обзира на писмо којим су исписани (бг, си).

Испоставило се да су само четири предлога (од којих је један захваљујући пречишћавању постао дупликат) ушла у четврту категорију – ону у којој су предлози који садрже бројеве и друге недозвољене знакове, пре свега тачку (срб, срб.com, срб.ин).

Седам предлога који су се после пречишћавања и избацавања дупликата свели на четири, попунили су пету категорију као предлози који не садрже бар једно мало слово јединствено за ћирилично писмо (вс, рс, сер, ср).

И поред јасне назнаке да предлог мора да садржи најмање два словна знака, регистрован је и један случај у коме је предлагач навео само једно слово (ћ). Овај предлог је сврстан у категорију шест.

У последњој, седмој категорији, нашли су се предлози с једнаким суседним словима и поред изричитог тражења да суседна слова не смеју бити иста (жжж, иии, њњњ, сс, ссс, сsss, ћћ).

Као посебан куриозитет наводимо и да је у поље за предлог у неколико случајева био уписан само коментар (ljudi sta je vama pa to je WWW a ne SSW; ne treba; Ne zelim da ga predlozim; nije potreban) па и потпуно бесмислен предлог (њњњ.к-013.цом).

Радна група је на основу наведеног предложила да се на гласање ставе сва четири квалификована предлога поређана тако да први буде онај који је најчешће предлаган а последњи онај који је предложен најмањи број пута. Коначан списак је тако постао **срб, сб, србија, рсб**.

Ова четири предлога стављена су на гласање 10. маја 2010. на две локације:
<http://www.glasanje.rnids.rs> и <http://www.mikro.rs>.

АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ГЛАСАЊА ЗА НАЗИВ НАЦИОНАЛНОГ ЋИРИЛИЧКОГ ИНТЕРНЕТ ДОМЕНА

Методологија

- **Тип истраживања:** Анкета на Интернету. Резултати гласања и број гласача нису се објављивали за време гласања. Објављивале су се само информације да је гласање у току и да је глас сваког гласача придодат укупном броју који се чува у бази података.
- **Величина узорка:** 10.505 гласова (око 0,36% укупног броја корисника Интернета у Србији или 1% активних корисника)
- **Циљна популација:** Корисници Интернета у Србији
- **Тип узорка:** Без ограничења по полу, старости, занимању...
- **Период гласања:** Прво регистровано гласање забележено је 4. маја 2010. у 11.53, а последње 16. јуна 2010. у 14.10.

Главни налази

1. Број и проценат гласова по предлозима

Број гласова по сваком од предлога приказан је у табели 1.

Табела 1: Предлози назива ћириличног националног домена са бројем и процентом добијених гласова

Предлог	срб	сб	србија	рсб	Укупно
Укупно гласова	8336	286	1734	149	10.505
% гласова	79,35%	2,72%	16,51%	1,42%	100%

Главна запажања уз табелу:

- Предлог „срб“ је, са 8336 добијених гласова, освојио 79,35% од укупног броја. Следи предлог „србија“ са 1734 гласа и 16,51% укупног броја.
- Гласачи су пружили минималну подршку предлозима „сб“ (286 гласача тј. 2,72%) и „рсб“ (149 гласача тј. 1,42%).

2. Кретање резултата гласања од првог до последњег гласа

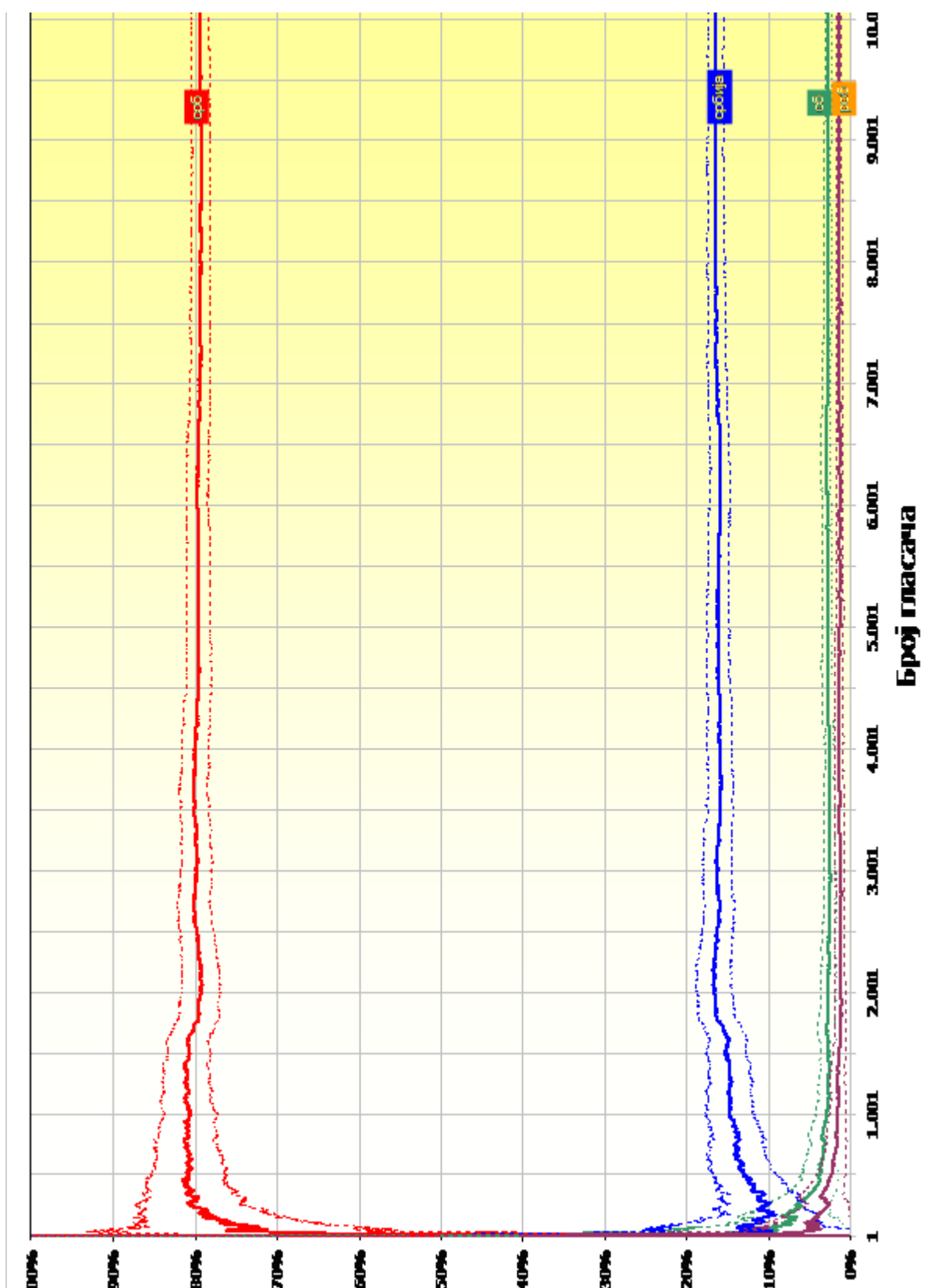
Основна статистичка анализа резултата гласања обухватила је рачунање

- (1) процента добијених гласова,
- (2) стандардне девијације и
- (3) опсега поверења са вероватноћом 97%.

На слици 1 је приказан проценат добијених гласова за сваки предлог, кумулативно (после сваког појединачног гласања) од првог до 10.505. гласања. Такође је приказан опсег поверења са вероватноћом 97% (мало тање линије око главне у истој боји). На пример, за предлог „срб“ средња вредност је конвергирала ка 79,35%, а са вероватноћом од 97% при поновљеном гласању у истим условима резултат за предлог „срб“ би се кретао у опсегу 78,33–80,37%. На овај начин се предлог „срб“ истиче као доминантан за назив националног ћириличног Интернет домена.

На слици 1 се уочава да се резултат практично није мењао већ после око 2000 обављених гласања. Укупан број од 10.505 гласања даје крајњем резултату већи легитимитет.

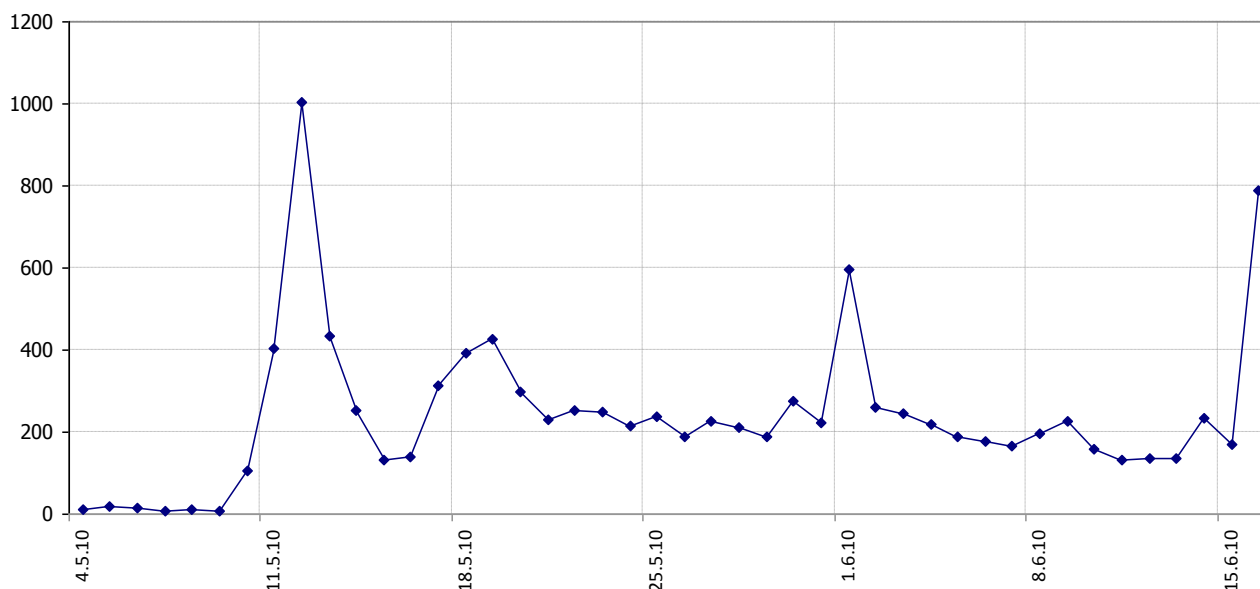
Слика 1: Предлози назива ћириличног националног Интернет домена са бројем и процентом добијених гласова

3. Трајање гласања и број гласова по данима

Став радне групе је био да гласање треба да траје бар месец дана како би сви заинтересовани имали довољно времена да гласају. Резултати гласања по данима приказани су на слици 2.

Слика 2: Број гласова по данима

Главна запажања:

- Гласање је трајало 6 недеља.
- Прве недеље је само постављен систем за гласање, без маркетиншке подршке и вести о гласању. Одзив на анкету је био минималан.
- Спроведене су четири кампање (11. и 17. маја, 1. и 16. јуна) са објављивањем вести и позивима на гласање и свака је дала уочљив резултат. Препоручујемо да Горан Миланковић са радном групом употпуни ову анализу дневником свих маркетиншких активности, и ПР и техничких, које су подстицале гласање. На овај начин може да се добије потпунија слика ефикасности појединих акција.

4. Кретање резултата гласања по данима

Анализа резултата гласања по данима показује да међу предлозима нема значајнијих одступања у односу на укупан резултат, што указује на то да није било уочљивог „троловања“.

Табела 2: Предлози назива ћириличног националног домена са бројем и процентом добијених гласова по данима

Date 3	рсб	сб	срб	србија	рсб	сб	срб	србија	Укупно
11-May-10	5	8	330	59	1,2%	2,0%	82,1%	14,7%	402
12-May-10	9	20	815	161	0,9%	2,0%	81,1%	16,0%	1005
13-May-10	4	13	319	99	0,9%	3,0%	73,3%	22,8%	435
14-May-10	4	4	202	42	1,6%	1,6%	80,2%	16,7%	252
15-May-10	3	5	108	16	2,3%	3,8%	81,8%	12,1%	132
16-May-10		2	121	17	0,0%	1,4%	86,4%	12,1%	140
17-May-10	4	7	252	52	1,3%	2,2%	80,0%	16,5%	315
18-May-10	8	11	312	60	2,0%	2,8%	79,8%	15,3%	391
19-May-10	7	12	349	57	1,6%	2,8%	82,1%	13,4%	425
20-May-10	6	5	231	57	2,0%	1,7%	77,3%	19,1%	299
21-May-10	3	14	174	40	1,3%	6,1%	75,3%	17,3%	231
22-May-10	5	12	194	42	2,0%	4,7%	76,7%	16,6%	253
23-May-10		9	201	40	0,0%	3,6%	80,4%	16,0%	250

24-May-10	3	3	174	36	1,4%	1,4%	80,6%	16,7%	216
25-May-10		8	187	43	0,0%	3,4%	78,6%	18,1%	238
26-May-10	4	6	151	27	2,1%	3,2%	80,3%	14,4%	188
27-May-10	4	6	185	33	1,8%	2,6%	81,1%	14,5%	228
28-May-10	2	10	166	33	0,9%	4,7%	78,7%	15,6%	211
29-May-10	3	3	156	25	1,6%	1,6%	83,4%	13,4%	187
30-May-10	3	14	220	38	1,1%	5,1%	80,0%	13,8%	275
31-May-10	2	6	172	43	0,9%	2,7%	77,1%	19,3%	223
1-Jun-10	12	13	454	116	2,0%	2,2%	76,3%	19,5%	595
2-Jun-10	3	5	203	48	1,2%	1,9%	78,4%	18,5%	259
3-Jun-10	2	6	201	37	0,8%	2,4%	81,7%	15,0%	246
4-Jun-10	5	2	174	38	2,3%	0,9%	79,5%	17,4%	219
5-Jun-10	4	8	139	37	2,1%	4,3%	73,9%	19,7%	188
6-Jun-10	1	5	136	36	0,6%	2,8%	76,4%	20,2%	178
7-Jun-10	2	4	143	18	1,2%	2,4%	85,6%	10,8%	167
8-Jun-10	3	9	152	34	1,5%	4,5%	76,8%	17,2%	198
9-Jun-10	5	6	173	43	2,2%	2,6%	76,2%	18,9%	227
10-Jun-10	2	2	126	30	1,3%	1,3%	78,8%	18,8%	160
11-Jun-10	2	1	110	19	1,5%	0,8%	83,3%	14,4%	132
12-Jun-10	2	2	111	21	1,5%	1,5%	81,6%	15,4%	136
13-Jun-10	1	3	113	17	0,7%	2,2%	84,3%	12,7%	134
14-Jun-10	4	4	182	44	1,7%	1,7%	77,8%	18,8%	234
15-Jun-10	1	3	134	30	0,6%	1,8%	79,8%	17,9%	168
16-Jun-10	14	21	625	128	1,8%	2,7%	79,3%	16,2%	788
Grand Total	149	286	8336	1734	1,4%	2,7%	79,4%	16,5%	10.505

5. Анализа вишеструког гласања

У анализи вишеструког гласања са исте адресе приказана су два резултата:

- са 5 и више гласања (погледати табелу 3),
- са 2 до 4 гласања са исте адресе (погледати табелу 4).

Главни налази уз табелу 3:

- Пет и више гласања обављено је са укупно 77 IP адреса. Укупан број гласова са ових адреса је 898 (8,5% од укупног броја). Највећи број гласања је обављен са адресе 212.200.65.74 (101 гласање).
- Анализа показује да вишеструко гласање са исте IP адресе не одступа значајније од резултата гласања „једна IP адреса – један глас“ (подршка предлогу „срб“ мања је за један процентни поен, док је подршка предлогу „србија“ већа за два процентна поена).

Табела 3: Резултати вишеструког гласања – пет и више гласова са исте адресе

IP адреса	рсб	сб	срб	србија	Укупно
212.200.65.74	1	1	85	14	101
147.91.173.31	1	1	40	4	46
195.178.36.120		1	31	12	44
212.200.34.37	2	1	33	7	43
212.200.65.73	1	1	35	6	43
147.91.1.41			31	6	37
147.91.1.44	1		28	7	36
147.91.1.45	2	1	23	4	30
89.216.54.145			23	1	24
212.200.139.145			17	5	22
93.86.62.196			10	8	18
80.93.254.11	2	4	8	3	17

91.194.83.41			11	2	13
62.240.0.2			8	4	12
93.87.56.23			5	6	11
93.87.39.180			7	4	11
93.86.230.60			7	4	11
80.93.241.114			11		11
217.65.193.35			10		10
195.222.97.162			9	1	10
79.101.20.1			9		9
212.200.52.11	1		6	2	9
212.200.132.3			8	1	9
212.200.237.158			7	1	8
91.150.67.9	1		3	4	8
212.200.139.130			4	4	8
195.178.57.194			7	1	8
212.200.34.135			5	2	7
88.217.103.121				7	7
91.150.71.250			6	1	7
89.216.23.113			5	2	7
80.93.254.12			5	2	7
217.169.208.70			6	1	7
213.240.32.85			7		7
212.200.85.55			6	1	7
195.46.55.12			4	3	7
195.222.97.145			6	1	7
194.106.175.146		1	6		7
160.99.38.140			7		7
62.240.21.110			6		6
212.200.234.214	1		4	1	6
94.245.127.15			6		6
89.216.141.145			1	5	6
80.93.254.13			6		6
80.70.240.151			6		6
77.46.196.28			6		6
77.46.136.211		1	4	1	6
77.243.28.25			5	1	6
62.68.99.219			6		6
62.108.97.238		1	5		6
212.62.33.4			5	1	6
212.200.65.19			6		6
212.200.151.195			5	1	6
109.93.195.11			3	3	6
188.72.199.57			5		5
93.87.17.21			4	1	5
91.148.118.1			4	1	5
89.216.29.140			4	1	5
82.214.127.138	1		3	1	5
82.117.202.34			5		5
82.117.202.158			5		5
82.117.202.142			4	1	5
80.93.227.125			5		5
80.240.144.2			4	1	5
78.30.181.232				5	5

77.243.16.36			5		5
212.69.8.105		1	3	1	5
212.200.56.16			5		5
212.102.144.2			5		5
195.252.93.206			3	2	5
195.252.122.154			5		5
194.247.209.125			3	2	5
194.106.174.234			3	2	5
188.2.193.52		2	2	1	5
188.2.176.185			5		5
147.91.11.60			5		5
109.93.198.202			2	3	5
Укупно гласова	14	16	702	166	898
Укупно гласова (%)	1,6%	1,8%	78,2%	18,5%	100,0%

6. Резултат вишеструког гласања (2–4 гласа са исте адресе)

Табела 4: Резултати вишеструког гласања – 2 до 4 гласа са исте адресе

Број IP адреса	рсб	сб	срб	србија	Укупно
460 адреса	14	38	856	170	1078
Процент	1,3%	3,5%	79,4%	15,8%	100,0%

Главни налази уз табелу 4:

- Вишеструко гласање (два до четири гласа) обављено је са укупно 460 IP адреса. Укупан број гласова са ових адреса је 1078 (10,3% од укупног броја).
- Анализа показује да вишеструко гласање са исте IP адресе не одступа значајније од резултата гласања „једна IP адреса – један глас“ (предлог „срб“ има исту подршку, док је подршка предлогу „србија“ мања за један процентни поен). Све у свему, ово нема значаја за крајњи резултат.

Материјал припремили:

Милован Матијевић

Е-пошта: [<Milovan@mineco.rs>](mailto:Milovan@mineco.rs)

Телефон: +381-63-244-659

Петар Кочовић

Е-пошта: [<Petar.Kocovic@gartner.com>](mailto:Petar.Kocovic@gartner.com)

Телефон: +381-63-202-166

Александар Спасић

Е-пошта: [<aleksandar.spasic@mikro.rs>](mailto:aleksandar.spasic@mikro.rs)

Телефон: +381-63-237-065